

İlkokul Döneminde Öğretmen Yetkinliği ve Öğrenci Uyum Problemlerine Çok Yönlü Bakış

Sayfa | 392

Multifaceted Perspective To Teacher Competence and Student Adaptation Problems in Primary School

Fatma Ebru İKİZ , Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, ebru.ikiz@deu.edu.tr

Ceren ŞENTÜRK , Bilim Uzmanı, Dokuz Eylül Üniversitesi, cerensenturk96@gmail.com

Ezgi ÇAĞDAŞ , Bilim Uzmanı, Dokuz Eylül Üniversitesi, cerencagdas87@gmail.com

Geliş tarihi - Received: 3 Ocak 2024
Kabul tarihi - Accepted: 30 Mart 2024
Yayın tarihi - Published: 28 Nisan 2024

Öz. Çocuklarda uyum süreci henüz gelişmekte olduğu için önleme ve müdahalede daha hızlı sonuç alınmaktadır. Bu nedenle gerek okullarda psikolojik danışmanların ve öğretmenlerin gerekse ailelerin uyum ve davranış sorunları konusunda farkındalığının olması, çocuklara uygun psikososyal yardım ve psikolojik desteğin verilmesi çok önemlidir. Okullar bu doğrultuda, hem uyum ve davranış sorunlarını önlemede hem de müdahalede en önemli psikososyal merkezler konumundadır. Öğretmen yetkinlik beklentisi, öğretmenin öğretim ve sınıf yönetimi konularındaki bilincine odaklanan bir kavramdır. Bu çalışmanın amacı ilkokul döneminde öğretmen yetkinliği ve öğrenci uyum problemlerine çok yönlü bakarak değerlendirmektir. Bu çalışmada alan yazın taraması yapılarak konuyla ilgili sistematik derleme yapılmıştır. Ulaşılan sonuçlar, öğrencilerde uyum sorunlarının dört başlıkta ele alındığını ortaya koymuştur. Öğretmenlerin yetkin hale gelmesi için problem davranışa müdahale edebilmesi veya uyum sorunu olan öğrenciyi ayırt edebilmesi, bu konuda ihtiyacı olan ailelere nasıl destek olabileceğini bilmesi önemli görülmektedir. Öğretmenin hangi konuda kimden yardım alabileceğini bilerek sevk edeceği uzmanlar hakkında bilgi sahibi olması, yetkinliğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öğretmen yetkinliği açısından incelendiğinde yüksek yetkinlik, insancıl tutuma, öğrenmede öğrenciyle güçlü ilişki kurmaya katkı sağlamaktadır. Uyum sorunlarını fark etme ve sağlıklı yönetebilme açısından düşük yetkinlik algısı olan öğretmenlerin ise gelişmeye açık olduğu anlaşılmıştır. Yapılan alanyazın sonuçlarına dayanarak öğretmenlerin gözünden öğrencilerin uyum problemlerinin incelenmesine ihtiyaç olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Problem davranışlar, uyum, ilkokul, öğretmen, psikolojik danışman

Abstract. Since the adaptation process in children is still developing, prevention and intervention yield faster results. For this reason, it is very significant that both psychological counselors and teachers in schools and families are aware of adjustment and behavioral problems and that appropriate psychosocial help and psychological support are provided to children. In this respect, schools are the most important psychosocial centers in both preventing and intervening in adjustment and behavior problems. Teacher efficacy focuses on teachers' perceptions of teaching and classroom management. The objective of this study is to explore a multidimensional approach to teacher efficacy and student adjustment issues in primary school. This paper includes a systematic review of the literature, uncovering that adjustment issues in students are categorized into four main areas. For teachers to become competent, it is important for them to be able to intervene in problem behaviors or to distinguish students with adjustment problems and to know how to support families in need. It is thought that knowing from whom the teacher can get help on which subject and having information about the experts he/she will refer to will contribute to his/her competence. When analyzed in terms of teacher competence, high competence contributes to a humanistic attitude and establishing a strong relationship with students in learning. It was understood that those with low competence perception were open to improvement in terms of recognizing and managing adaptation problems healthily. Based on the results of the literature, it is understood that there is a need to examine the adjustment problems of students from the perspective of teachers.

Keywords: Problem behaviors, adjustment, primary school, teacher, counselor.

Extended Abstract

Introduction. For societies to develop and progress healthily, the relationships between individuals must exhibit a harmonious, flexible, and consistent structure. The basic condition for raising healthy generations is the mental health of children. This is possible through the mental, physical, emotional and social development of children. Natural difficulties and environmental influences encountered during the development process can cause emotional disorders in children. These negative reactions are generally called "adjustment and behavioral disorders" (Yavuzer, 2001: 228). Therefore, it is critical to understand the nature of the child and to know their developmental characteristics.

While an emotionally healthy child can easily adapt to the school and classroom environment, an emotionally damaged child may need weeks, months or even longer to adapt. Behavioral disorders may occur in a child even after starting school. Different school experiences and conditions may lead to the development of problematic behaviors (Edwards, 1993; Başar, 2001). The reality is that many children face difficulties at school. The source of these difficulties can be due to both psychosocial and organic factors (İkiz, 2022); it should also be kept in mind that teaching methods can also affect this situation.

The child's ability to achieve a healthy and positive personality development depends on the provision of a supportive and rich environment. The lack of a healthy and supportive environment can cause internal conflicts and lead to emotional complexities. During developmental stages, children may face various challenges. In addition to these natural challenges, the negative effects of the immediate environment can cause the child to experience adjustment and behavioral problems. As stated in the core diagnostic criteria book, behavior problems are divided into four main categories and specific behaviors are used as criteria. These categories are as follows: a) violence against people and animals, b) property damage, c) theft or fraud, d) serious violations of rules (APA, 2013). Problems and symptoms are defined as behavioral disorders, emotional disorders, habit disorders and serious mental disorders (Savi Çakar, 2021).

Teachers should take great care to ensure a positive classroom environment, establish regular individual relationships, have a perspective that encompasses the whole structure and organization, align expectations with plans, take into account the basic principles of child development, encourage students' active participation and keep communication channels open. Children who undergo a quality school adaptation process are happier at school and develop more successfully emotionally and socially. In this context, it is critical that the teacher, who plays an important role throughout the process, has adequate professional equipment and a perception of competence.

Method. A systematic literature review was conducted to determine teacher competence and student adjustment problems in primary school. A literature review is defined as the systematic identification of the most comprehensive and detailed studies on a particular topic by examining them in depth. The general purpose of the literature review is to determine the framework of the study to be conducted and especially to synthesize existing studies and show which gaps to focus on (Köroğlu, 2015;61). Systematic review research uses precise methods to identify, select, and critically evaluate relevant research by clearly defining a specific problem. Then, data from the studies that

will be included in the review are collected and analyzed, thus providing an in-depth examination of the problem.

Results. If adjustment and behavioral problems in childhood are identified and treated early, this can contribute to the prevention of mental disorders in adulthood. Schools should serve as key psychosocial centers for the prevention and intervention of adjustment and behavioral problems. While gaining competence in various areas in the school environment, students step into a comprehensive personal development process by setting a series of social, mental, emotional, academic, vocational, educational and personal development goals. Psychological counselors who support children coping with adjustment and behavioral problems should not only provide effective psychological counseling but also consultation with families and teachers. It is emphasized that teacher competence, especially in classroom control and order, has a different quality than other teaching skills. In this context, when the identification of adjustment and behavior problems of primary school students is carried out based on teacher opinions, it will be possible to strengthen the positive behaviors of students in the classroom, identify negative behaviors and change them in the desired way. This approach will positively affect the classroom atmosphere and provide the opportunity to organize and maintain the learning-teaching process more effectively. Based on the results of the field studies, there is a need to evaluate students' adjustment problems from the teachers' point of view.

Discussion and Conclusion. One of Freud's findings, which has been accepted from a century ago to the present day, is that individuals with various adjustment disorders have unsuccessful experiences in childhood. According to Yavuzer (1999), the first step in the process of identifying problematic children is to make a distinction between children with normal behavior and children with different behavioral patterns. From this point of view, he states that the behavior should be evaluated in terms of continuity, sexual role expectation, intensity and cultural influences to determine whether the behavior exhibited by the child is normal or behavior disorder (İkiz, Otlu, & Vural, 2016).

According to Çakar (2021), school is the most suitable environment for identifying, preventing and intervening in children's adjustment and behavior problems. In the study conducted by Powell and colleagues (2011), violence and other problematic behaviors are considered as of the priority problem areas by educators, school management, teachers and parents.

Identifying adaptation and behavioral problems in the early period is a fundamental step to increasing the child's quality of life, improving learning processes and preventing long-term difficulties. The role of teachers in identifying such problems is of great importance, and teachers' high perception of professional competence is important for the effectiveness of the process. Sharing research findings with teachers can help them focus on the process of students' adaptation to school. This, in turn, can improve the quality of life by contributing to a healthy development and growth process with the early detection of adaptation and behavioral problems of the child.

Giriş

Toplumların sağlıklı bir şekilde gelişerek ilerleyebilmeleri için, onları oluşturan bireylerin kendi aralarında ve birbirleriyle olan ilişkilerinde uyumlu, esnek ve tutarlı bir yapı göstermeleri gerekmektedir. Sağlıklı nesiller yetiştirmenin ön koşulu, ruh sağlığı yerinde olan çocuklar yetiştirmekten geçer. Çocukluk döneminde zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal gelişim göstermeleri de buna bağlıdır. Gelişimin getirdiği doğal zorluklar ve yakın çevrenin olumsuz etkilerine tepki olarak çocukta duygusal anlamda bozukluklar meydana gelebilir. Bu negatif tepkilere "uyum ve davranış bozuklukları" adı verilmektedir (Yavuzer, 2001: 228). Çocukluk döneminde görülen uyum ve davranış sorunları, erken teşhis edilip tedavi edilirse, yetişkinlikte ortaya çıkacak ruhsal bozuklukların önlenmesi sağlanabilir (Kocabıyık, 2023). Bu sebeple çocuğun doğasını tanımak ve gelişim özelliklerini bilmek son derece önemlidir.

Duygusal yönden sağlıklı bir çocuk okul ve sınıf ortamına kolayca uyum sağlamaktadır. Ruh sağlığı açısından incinmiş bir çocuğun ise bu ortama uyum sağlayabilmesi için haftalara, aylara ve hatta daha uzun zamana ihtiyacı vardır. Ladd, Birch ve Buhs (1999) okul uyumunu, öğrenciler, sınıf arkadaşları ve öğretmenler arasında sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklerde olumlu etkileşimleri içeren bir kavram olarak tanımlamaktadır. Birch ve Ladd (1997) ise okula uyumu okul başarısı, sosyal etkileşim, ilgi ve rahatlık ile ilişkilendirmiştir. Daha önce ailesinden ayrılmamış çocukların, tanımadıkları insanlarla dolu bir sınıf ortamında heyecanlanmaları, korkmaları ve ağlamaları muhtemel bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Anne-babaya daha bağımlı olan, özgüveni olmayan, arkadaşlık kuramayan, sosyal ilişkileri zayıf olan, okul algısı eksik olan ve öz-yeterliği zayıf olan çocukların okula uyumları daha uzun ve daha sorunlu olmaktadır.

Okula başlayan bir çocukta okula başladıktan sonra da davranış bozuklukları görülebilir. Çeşitli okul deneyimleri ve koşulları problemleri davranışların gelişmesine yol açmaktadır (Edwards, 1993; Başar, 2001). Duygusal bozuklukların yanı sıra bedensel hastalıklar da görülebilir. Birçok çocuğun okulda güçlüklerle karşılaştığı bir gerçektir. Güçlüklerin nedeni psikososyal ve organik faktörlere bağlı olabilir (İkiz, 2022) ancak bunun yanı sıra öğretim metotlarının etkisi de olabilir. Öğretmenlerin karşılaştığı sorun davranışlar, sıklıkla "yalan söyleme", "yemek seçme/yemek isteksizliği", "ebeveynlerden ayrılma korkusu", "kıskançlık", "inatçılık", "saldırganlık", "konuşma bozukluğu", "alt ıslatma/dışkı kaçırma", "tırnak yeme", "aşırı etkinlik ve dikkat eksikliği", "karanlıktan korkma", "çalma", "parmak emme" ve "tikler"dir (İkiz, Otlı, Vural,2016).

Uyum ve davranış problemlerini belirlemede aileler kadar öğretmenler de oldukça önemli bir role sahiptir. Goldberg'e (2006) göre çocuğun okula uyumunu belirleyen en önemli faktörlerden biri öğretmen öğrenci ilişkisidir. Bu durumda okula uyumun sadece çocuğun tek başına çözmek zorunda olduğu bir durum olmadığı, çocuğun çevresindeki tüm insanların desteğiyle okula uyum sağladığı söylenebilir (Fabian, 2000). Öğretmenlerin, çocukların okula uyum sağlayabilmeleri için sınıf yönetimi stratejilerini bilmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin sınıflarında karşılaştıkları bu sorun davranışların kökenleri, beş temel boyutta değerlendirilebilir: a) Ailesel faktörler: Çocuklarla ilgili olarak "sevgi ve ilgi eksikliği", "ebeveyn-çocuk ilişkisi", "aşırı ilgi ve koruyucu tutum", "aile içi sorunlar", "şiddete maruz kalma" gibi unsurlar; b) Gelişim dönemi özellikleri: "Model alma", "ahlaki gelişimin

tamamlanamaması", "benmerkezcilik" ve "mülkiyet kavramının gelişmemesi" gibi etkenler; c) Kişilik ve ilişki kurma sorunları: "Sosyal ortamlarda duyulan kaygı", "düşük özgüven", "dikkat çekme" gibi durumlar; d) Yeni ve alışılmadık durumlarla başa çıkamama; e) Kitle iletişim araçlarının etkisi gibi önemli etkenler, bu davranışların anlaşılmasında etkili olmaktadır (İkiz, Otlu, Vural, 2016). Aynı şekilde, Yavuzer (2001), çocuklardaki davranış bozukluklarını etkileyen nedenleri şu şekilde sıralamıştır: (a) kalıtım, (b) fiziksel faktörler, (c) temel ihtiyaçların karşılanmaması, (d) çevresel ve sosyo-ekonomik etkenler, (e) yanlış anne-baba tutumları. Kulaksızoğlu (2000) ise gelişim evrelerinde yaşanan sorunların genellikle normal ve geçici olduğunu vurgulamakla birlikte, çocuğun sosyal çevresinde karşılaştığı yanlış tutum ve davranışların uyum ve davranış bozukluklarına neden olabileceğini vurgulamaktadır. Uyum sürecinde, okul-toplum ilişkilerinin güçlü olması çocuğun başarısını olumlu yönde etkilemektedir (Bağçeli Karaman vd., 2018: 694-695).

Çocuğun sağlıklı ve olumlu bir kişilik gelişimine sahip olabilmesi, destekleyici ve zengin çevre koşullarının sağlanması ile mümkün olmaktadır. Sağlıklı ve destekleyici bir ortam içinde olmaması çocuğun çelişkili düşüncelerine yol açar, duyguları karmaşıklaştırır. Gelişme basamaklarında çocuklar çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Yakın çevrenin olumsuz etkileri, gelişim döneminin doğal zorluklarına eklendiğinde çocuk bu duruma tepki olarak uyum ve davranış problemleri gösterebilir.

Temel tanı kriterleri kitabında belirtildiği üzere, davranış problemleri dört ana kategori altında sınıflandırılmakta ve belirli davranışlar ölçüt olarak kullanılmaktadır. Bu kategoriler şunlardır: a) insanlara ve hayvanlara yönelik şiddet, b) eşyalara zarar verme, c) hırsızlık ya da dolandırıcılık, ve d) kuralları ciddi biçimde ihlal etmedir (APA, 2013). Problemler ve belirtileri ise aşağıdaki şekilde sınıflandırılmaktadır (Savi Çakar, 2021):

1. Davranış Bozuklukları: Bu çocuklar çevreleri ile sürekli çatışma halindedirler ve ilişkileri gergindir. Sinirlilik, sürekli hırçınlık, kavgacılık, geçimsizlik, çalma, kuralları çiğneme, yalan söyleme gibi belirtileri vardır.

2. Duygusal Bozukluklar: Bu çocukların çevreleri ile ilişkileri olumsuz olmayabilir, ancak sosyal ilişkileri zayıftır. Güvensiz ve çekingen bir tavır sergileyebilirler. Ayrıca, çeşitli korkular, endişeler, uyku problemleri, çeşitli kaygı sorunları, kekemelik ve tik bozuklukları gibi belirtiler gösterme eğilimindedirler.

3. Alışkanlık Bozuklukları: Aile ile ilişkilerinin yetersiz olması veya yeni bir kardeşin gelmesi ile ortaya çıkabilecek davranışlardır. Bu çocuklar ilginin merkezinde olmayı amaçlarlar. Tırnak yeme, parmak emme, dışkı kaçırma, idrar kaçırma, besin değeri olmayan maddeleri yeme gibi belirtileri vardır.

4. Ağır Ruhsal Bozukluklar: Psikoz (gerçek ile hayali ayırt edememe, halüsinasyonlar görme, gerçek dışı şeyler görme ve duyma) gibi çocuğun temel işlevlerinin ve uyumunun bozulduğu belirtiler vardır.

Ergenler üzerinde gerçekleştirilen bir araştırmada, davranış problemleri şu şekilde tanımlanmıştır: saldırganlık, kavga çıkarma, mala zarar verme, tehdit etme, hakaret etme, kesici ve delici aletler kullanma, lakap takma, alay etme, dedikodu yayma, iftira atma, düşmanlık besleme, okula gelmeme, okuldan kaçma, madde kullanma, hırsızlık yapma ve otoriteye karşı gelmedir (Kılıç, Şensoy ve İkiz, 2022). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında en sık rastlanan problem davranışlar,

başka bir çalışmada şu şekilde sıralanmıştır: yalan söyleme, yeme alışkanlığı sorunları, ayrılık kaygısı, kıskançlık, konuşma bozuklukları ve tırnak yemdir (İkiz, Otlu, Vural, 2016). Problem davranışların kökenleri, ailesel ve gelişimsel zorluklara ek olarak kişilik ve ilişki kurma sorunları, yeni ve alışılmadık durumlarla başa çıkamama ve kitle iletişim araçlarının etkisi olarak belirlenmiştir (İkiz, Otlu, Vural, 2016).

Öğretmenler, pozitif bir sınıf ortamı oluşturmak, düzenli olarak bireysel ilişkiler kurmak, tüm yapı ve organizasyonu kapsamak, beklentileri ile planları arasında uyum sağlamak, çocuk gelişimi temel prensiplerini göz önünde bulundurmamak, aktif katılımı teşvik etmek ve iletişimlerini açık tutmak konularında büyük bir özen göstermelidirler. Okula kaliteli bir uyum süreci geçiren çocuk; okulda mutlu, duygusal ve sosyal açıdan daha başarılı, gelişimi daha hızlı olur. Daha az uyum ve davranış problemi göstermektedir (Özdemir, 2022). Bu bağlamda süreç boyunca oldukça önemli bir role sahip olan öğretmenin yeterli bir mesleki donanım ve yetkinlik algısına sahip olması önem arz etmektedir. Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının mesleki yetkinlik algısını güçlendirecek, onların daha donanımlı hale gelmelerini sağlayacak destekleyici eğitimler uygulanabilir. Bu tür eğitimler için okul psikolojik danışmanları okul temelli eğitimlerde öncülük edebilir ve öğretmenlerin gelişimi için birlikte çalışabileceklerine inanılmaktadır.

Öğretmenlik mesleki yetkinlik algısı

Çevresel etkenlerden bağımsız olarak, eğitim ortamında özellikle sınıf içinde, öğretmenler ve öğrenciler program hedeflerine ulaşmak amacıyla bir araya gelirler. Sınıf içinde gerçekleştirilen öğrenme-öğretme etkinliklerinin başarılı olabilmesi için öğretmenin sınıf yönetim becerisi büyük bir öneme sahiptir. Bu beceri, sınıf içindeki dinamikleri etkili bir şekilde yönlendirme, öğrenci katılımını teşvik etme ve olumlu bir öğrenme ortamı oluşturma yeteneğini içerir. Öğretmenin tutumu, sınıf atmosferini olumlu veya olumsuz bir şekilde etkileyebilir, bu da öğrencilerin motivasyonunu ve başarılarını etkileyebilir (Ada ve Baysal, 2020). Öğretmenin sınıf yönetimi ve öğretim konularındaki algılarına odaklanarak son yıllarda öğretmen yetkinlik beklentisi önemli bir faktör olarak dikkate alınmaktadır. Bu nedenle, öğretmenin etkili bir sınıf yönetimi için gereken bilgi ve becerilere sahip olması önemlidir. Yetkin bir öğretmen, sınıf kurallarını öğrenciler ile birlikte belirler, zamanı etkili bir şekilde kullanır, öğrencileri sınıf içi etkinliklere motive eder, istenmeyen davranışları azaltır ve derse karşı olumlu bir tutum geliştirir.

Bilişsel yeteneklerin öğrencilerde geliştirilmesini amaçlayan bir öğrenme ortamı oluşturulmasında, öğretmenin beceri düzeyi ve yetkinlik beklentisi önemli bir rol oynamaktadır (Bandura, 1997). Emmer ve Hickman (1991), bireyin kendi yetkinliğini algılamasının, Kendi değerine saygı ve benlik anlayışına yönelik daha özelleşmiş bir yapı olduğunu iddia etmektedir. Bu nedenle yeterlilik, genel bir içsel değerlendirme olmaktan ziyade, bireyin yetenekleri veya yeterliliği ile ilgili özel bir kendilik algısı içermektedir. Bu sebeple, Emmer ve Hickman (1991), öğretmenlik becerilerinin farklı yönlerinden biri olan sınıf yönetimi ve disiplin konusundaki yetkinliğin, diğer öğretmenlik becerilerinden ne kadar ayrıştığını araştırmışlardır. Yürütülen araştırma sonuçlarına göre, disiplin ve sınıf yönetimi alanındaki yeterliliğin, öğretmenlik becerilerinin diğer alanlardan farklı bir özellik taşıdığı ortaya konmuştur. Öğretmen yeterliliğini ölçmede tavsiye edilen, Bandura'nın (1997) "duruma özgü madde tanımlamaları yazma" yöntemi, başlıca düşüncelerden bir tanesidir. Bu İkiz, F.E., Şentürk, C. ve Çağdaş, E. (2024). İlkokul döneminde öğretmen yetkinliği ve öğrenci uyum problemlerine çok yönlü bakış. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 392-406.*
DOI. 10.51460/baebd.1414070

metodun amacı, öğretmenin belirli koşullar altında öğrenci davranışını değiştirme veya yönetme becerisi konusundaki inançlarını değerlendirmektir. Bu, öğretmenin öğretim alanındaki yetkinlikten farklı bir alanı ifade eder. Bir görevi hedeflenen düzeyde gerçekleştirmenin hangi sonuçları doğuracağı hakkında akıl yürütme sonuç beklentisi anlamına gelmektedir. Bir görevi istenilen seviyede tamamlayabilmek için olası sonuçları öngörebilme becerisi sonuç beklentisi anlamına gelmektedir. Hedeflenen işi yapabilmeye sahip olmak ise yetkinlik beklentisi olarak ifade edilmektedir. Tanımlanan iki kavram arasındaki fark, insanlar davranışlarının sonuçları hakkında bir öngörüye sahip olmalarına rağmen o işi başarabileceklerine inanmadıklarında ilgili davranışa başlamayacaklardır. Dolayısıyla o işi bitirmede ya da gerçekleştirme konusunda istekli olmayacaklardır. Yüksek yetkinliğe sahip olan öğretmen adaylarının öğrencilere karşı daha insancıl tutumlara sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Aynı zamanda, öğretmenin öğrencinin öğrenme sürecini etkilemedeki rolünün sadece dışsal koşullara bağlı olmadığı ifade edilmiştir. Woolfolk ve arkadaşları (1990) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin yönetim kontrolü ve öğrenci motivasyonuna yönelik tutumları ile yetkinlik boyutları bağlantılarını analiz ettiler. Bireysel yetkinliğin sınıf kontrolünde daha insani bir yaklaşıma sebep olduğu, öğretim yeterliliğinin ise öğrenci özerkliğini desteklemede problem çözme becerilerine katkı sağladığı gözlemlenmiştir.

Yöntem

Sistemik derleme niteliğinde olan bu çalışma kuramsal temelleri açısından ilkökul döneminde öğretmen yetkinliği ve öğrenci uyum problemlerine çok yönlü bakarak değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Sistemik derleme araştırmasında, belirli bir sorunu net bir şekilde tanımlayarak ilgili araştırmaları tespit etmek, seçmek ve eleştirel bir yaklaşımla değerlendirmek için kesin yöntemler kullanılır. Ardından, derlemede yer alacak çalışmalardan veri toplanır ve analiz edilir, böylece sorunun derinlemesine incelenmesi sağlanır (Torgerson, 2003; Millar, 2004 ve Littell, Corcoran ve Pillai, 2008). Millar (2004) sistemik derlemelerde belirli adımların izlenmesinin önemini vurgulamıştır. Buna göre, sistemik bir derlemede, amacın açıkça belirlenmesi, araştırmaya dahil edilen makalelerin belirli kriterlere göre seçilmesi, seçilen makalelerin ana özelliklerinin tanımlanması ve bu makalelerden elde edilen bilgilerin analiz edilerek çıkarımda bulunulması gerekmektedir. Bu çerçevede, bu çalışmanın yapılandırılması belirtilen kurallara uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma 2010-2024 arasında yapılmış olan “öğretmen yetkinliği” ve “problem davranışlar” “ilkokul kelimeleriyle Google akademik üzerinden 2020-2024 arasında yapılan tarama sonuçlarına göre çalışmanın amacıyla örtüşen, ilkökul ve okul öncesi eğitim kademesindeki öğretmen ve öğrenci ile ilgili sonuçları içererek dahil edilen, 4 ulusal ve 6 uluslararası olmak üzere 10 çalışmanın sonucu sistemik olarak gözden geçirilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Çeşitli uyum bozukluğu gösteren bireyin çocukluk döneminde başarısız deneyimlere sahip olduğu Freud tarafından yüzyıl öncesinden bugüne kabul gören bir bulgudur. Yavuzer'e (1999) göre, Sorunlu çocukların tanımlama sürecinde öncelikle davranışları bakımından normal davranış gösteren çocuklarla, değişik davranış örnekleri gösteren çocukların ayırımını yapmak önemlidir. Buradan hareketle, çocuğun sergilediği davranışın normal davranış mı, yoksa davranış bozukluğu mu olduğunu İkiz, F.E., Şentürk, C. ve Çağdaş, E. (2024). İlkokul döneminde öğretmen yetkinliği ve öğrenci uyum problemlerine çok yönlü bakış. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 392-406.*
DOI. 10.51460/baebd.1414070

belirleme amacıyla davranışın, süreklilik, cinsel rol beklentisi, yoğunluk ve kültürel etkiler yönünden değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir (İkiz, Otlu ve Vural, 2016). Ek olarak, öğrencilerin bilişsel yeteneklerini artırmayı hedefleyen bir öğrenme atmosferinin kurulmasında öğretmenin yetkinlik beklentilerinin ve yeteneklerinin önemi vurgulanmaktadır. Emmer ve Hickman'ın (1991) çalışmasında, bireyin kendi yetkinliğini algılamının genel öz-değerlendirmenin ötesinde özel bir yapıya sahip olduğu belirtilmektedir. Özellikle sınıf kontrolü ve düzen konusundaki öğretmen yetkinliğinin, diğer öğretmenlik becerilerinden ayrı bir özelliğe sahip olduğu vurgulanmaktadır.

Bireyin tüm yaşantısı, çevresine uyum sağlama mücadelesi ile geçmektedir. Bu süreçte ise bireyin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik ve kültürel koşulların etkisi oldukça büyüktür. Neumann, Barker, Koot ve Maughan'ın (2010) çalışmasında, davranım problemlerini etkileyen koşulların birinin de mahalli koşullar olduğundan bahsetmişlerdir. Goldstein, Davis-Kean ve Eccles'de (2005) yaptıkları çalışmada, çocukların davranış sorunlarındaki farklılıkların, değişik yerel koşullarda büyüyen çocuklarda okul öncesi dönemden itibaren gözlemlenebildiğine dair bir tespitte bulunulmuştur. Yerel koşullara bağlı olarak gelişen davranış sorunlarının, uzun vadede kalıcı etkilere neden olduğu belirtilmektedir. Düşük sosyo-ekonomik seviyede ve olumsuz çevresel koşullarda büyüyen çocuk ve gençlerin davranış sorunlarının, kalıcı bir özellik gösterdiği ifade edilmektedir (Odgers vd., 2012). Okullar bu doğrultuda, hem uyum ve davranış sorunlarını önlemede hem de müdahalede en önemli psikososyal merkezler konumunda olmalıdır. Çocuklar, okulda çeşitli alanlarda yetkinlik kazanırken; sosyal, zihinsel, duygusal, akademik, mesleki, eğitsel ve kişisel birçok gelişim hedefini okulda belirleyerek tüm kişiliklerini şekillendirme sürecine girerler. Okuldaki olumlu ilişkiler ve deneyimler, çocukların duygusal gelişimini destekleyip problemleri anlama ve çözme konusunda uygun ilişkiler kurmalarına yardımcı olur. Bu sebeple, uyum ve davranış sorunlarının önlenmesi açısından okulun önemi büyüktür. Çakar'a (2021) göre, çocuklarda uyum ve davranış sorunlarının belirlenmesi, önlenmesi ve müdahale için en uygun ortam okuldur. Powell ve diğerleri (2011) de Eğitimciler, okul yönetimi, öğretmenler ve aileler tarafından şiddet ve diğer problemlerli davranışlar, öncelikli sorun alanlarından biri olarak değerlendirilmektedir.

Aas (2022) tarafından yapılan çalışma kapsayıcılığa odaklanmakta ve öğrenci ihtiyaçları ile öğretmen rolü ve sorumlulukları hakkındaki hangi inançların belirgin hale geldiğini incelemektedir. Bu inançların daha kapsayıcı bir uygulamaya yönelik gelişmeyi nasıl zorlayabileceğini keşfetmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre, okuldaki kaynaştırma ve kapsayıcı yapılara yönelik genel olumlu tutuma rağmen, bulgular öğretmenlerin inançlarındaki kaynaştırma sürecine meydan okuyabilecek faktörlere işaret etmektedir. Bu faktörler şunlardır: öğrenci ihtiyaçlarının bireysel sorunlar olarak anlaşılması, okula uyumun bireyselleştirilmiş ve zahmetli olarak anlaşılması, öğretmen rolüne ilişkin sınırlı bir bakış açısı, sorumluluklarının esas olarak akademik öğrenmeye ilişkin olması şeklinde ifade edilmiştir.

Flores-Buils ve Andrés-Roqueta (2023) yaptıkları çalışmada, ilkökul çocuklarının stres düzeylerini ve okul ortamlarındaki stresli durumların türlerini belirlemek, diğer yandan da bireysel ve bağlamsal dayanıklılık faktörlerinin okul stresi düzeyleri üzerindeki etkisini analiz etmeyi hedeflemişlerdir. Çalışmaya yaşları 6 ila 12 arasında değişen 427 çocuk katılmış ve bu çocuklara IECI okul stresi ölçeği ve RES-PRIM çocuklar için dayanıklılık anketi uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrenciler üzerinde ortalama düzeyde okul stresi olduğunu göstermiş olup en

İkiz, F.E., Şentürk, C. ve Çağdaş, E. (2024). İlkokul döneminde öğretmen yetkinliği ve öğrenci uyum problemlerine çok yönlü bakış. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 392-406.*
DOI. 10.51460/baebd.1414070

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 392-406.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 392-406.
Derleme Makale / Review Paper

stresli durumların çok fazla etkinliğe katılma, konsantrasyon sorunları, sınıfta öğretmen tarafından soru sorulduğunda gerginlik yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Tahmin analizi, okul stresinin bir kısmının hem bireysel faktörler (öz saygı, iç gözlem, gelecek amacı ve sosyal beceriler) hem de esnek bağlamsal faktörler (öğretmen desteği, ebeveyn desteği ve akran desteği) tarafından açıklanabileceğini göstermiştir. Akademik bilgileri pekiştiren ve bireysel dayanıklı becerilerin geliştirilmesini teşvik eden programlarla farklı eğitim aşamaları arasındaki geçişlere daha fazla dikkat edilmesi gerektiği sonucuna varılmış ve destek grupları olarak öğretmenlerin, akranların ve ebeveynlerin rolünün önemi vurgulanmıştır.

Finch vd. (2023) tarafından yaptıkları araştırmada, erken dönemde dışsallaştırma ve içselleştirme sorunları çocukların okul başarısını ve uzun vadeli refahını zayıflatacağı düşüncesinden yola çıkılarak, ABD'yi temsil eden geniş bir veri kümesinden (N ≈ 14.810) yararlanarak, anaokulu öğretmenlerinin öz-yeterliklerinin ve okul iklimi algılarının, anaokulu ve birinci sınıftaki öğrencilerin davranış sorunlarıyla nasıl bağlantılı olduğu incelenmiştir. Öğretmenlerin öz yeterliliği ve okul iklimi algıları, demografik ortak değişkenler ve çocukların yürütücü işlevleri kontrol edildikten sonra, anaokulu öğrencilerinin dışsallaştırma ve içselleştirme davranışlarıyla benzersiz bir şekilde bağlantılı olduğu ortaya çıkmıştır. Anaokulu öğretmenlerinin yüksek öz-yeterliliği, birinci sınıftaki çocukların dışa yönelim sorunlarının düşük düzeylerini öngörürken, öğretmenlerin olumlu okul iklimi algıları, çocukların birinci sınıftaki içselleştirme sorunlarının düşük olduğunu öngörmüştür. Boylamsal modeller, öğretmenlerin algılanan okul iklimi ve öz yeterliliğinin, anaokulundan birinci sınıfa kadar çocukların dışsallaştırma ve içselleştirme davranışlarındaki azalmalarla benzersiz bir şekilde ilişkili olduğunu göstermiştir. Bulgular, çocukların sosyo-duygusal gelişimi için öğretmenlerin öz yeterliliğinin ve okul ortamının önemini vurgulamış ve çocukların sonuçlarını optimize etmek için öğretmen refahını en iyi nasıl destekleneceğini belirlemeye yönelik acil ihtiyacın altını çizmiştir.

Affuso vd. (2023) yaptıkları araştırmada, öğretmen desteğinin ve ebeveyn denetiminin üç yıl boyunca akademik performansa katkısını araştırmayı, kendi kendine belirlenen motivasyon ve akademik öz yeterliliğin aracı rolünü test etmeyi ve öğretmenlerin ve ebeveynlerin rollerinin zaman içinde değişip değişmediğini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmaya dokuzuncu sınıf T1'de okuyan 201 erkek ve 218 kız olmak üzere toplam 419 ergen katılmıştır. Anketler Şubat 2016 (T1), Şubat 2017 (T2) ve Şubat 2018 (T3) tarihlerinde üç yıl boyunca üç kez uygulanmıştır. Çalışma değişkenleri arasındaki hipotez boylamsal ilişkileri test etmek için yapısal eşitlik modeli kullanılmış ve sonuçlar, öğretmen desteğinin ve ebeveyn denetiminin zamanla motivasyonu ve öz yeterliliği doğrudan ve olumlu yönde etkilediğini, bunun da akademik performansı olumlu yönde etkilediğini göstermiştir. Sonuçlar aynı zamanda öğretmen desteğinin ve ebeveyn denetiminin motivasyon ve öz-yeterlik aracılığıyla zaman içinde akademik performansı dolaylı olarak etkilediğini ve ebeveynlerin etkisinin motivasyon üzerinde en yüksek olduğunu, öğretmenlerin etkisinin ise öz yeterlik üzerinde en yüksek olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, öğrencilerin akademik performansını iyileştirmek için ebeveyn izlemesini ve öğretmen desteğini artırmayı amaçlayan müdahalelerin uygulanmasının önemini ortaya koymuştur.

Hettinger, Lazarides ve Schiefele (2023) yaptıkları çalışmada, matematiğe ilginin, öğrencilerin matematik alanındaki akademik ve duygusal gelişimiyle oldukça ilişkili olduğunu vurgulamışlardır. Öğretmen öz-yeterliliği, öğretmen motivasyonunun merkezi bir yönü olduğu ve öğrencilerin matematik ilgisiyle oldukça alakalı olduğu düşünülmüştür. Ancak, öğretmen öz-yeterliliğinin, İkiç, F.E., Şentürk, C. ve Çağdaş, E. (2024). İlkokul döneminde öğretmen yetkinliği ve öğrenci uyum problemlerine çok yönlü bakış. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 392-406.*
DOI. 10.51460/baebd.1414070

öğrencilerin matematik sınıflarındaki öğretme davranışlarıyla ilişkilendirdiği boylamsal ve dolaylı ilişkileri araştıran çalışmaların oldukça az sayıda olması dikkat çekmiştir. Bu nedenle, mevcut boylamsal çalışmada, öğrenci katılımına yönelik öğretmen öz yeterliliğinin, öğrenci ve öğretmen tarafından bildirilen destek yoluyla öğrencilerin orta sınıflardaki matematik ilgisine nasıl katkıda bulunduğunu belirleyerek araştırmaya katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Çalışmada matematik öğretmenlerinden (n = 50) ve onların öğrencilerinden (n = 959) oluşan bir örneklem kullanılmıştır. Almanya'daki dokuzuncu sınıf matematik dersliklerinden toplanan üç ölçüm dalgasının boylamsal verileri analize dahil edilmiştir. Gizli-açık çok düzeyli analizin sonuçları, Zaman 1'de (dokuzuncu sınıfın başlangıcı) öğrenci katılımına yönelik öğretmen öz yeterliliğinin, Zaman 2'de (onuncu sınıfın başlangıcı) öğrenci tarafından algılanan ancak öğretmen tarafından algılanmayan öğretmen duygusal desteğini olumlu yönde yordadığını göstermiştir. Bu nedenle öğrencilerin Zaman 3'teki (onuncu sınıfın ortası) matematik ilgilerini olumlu yönde etkileyeceği öngörülmüştür. Matematik öğretmenlerinin eğitim uygulamalarına yönelik olası bir uygulama, matematik öğretmenlerinin öğrenci katılımına yönelik öz-yeterliliklerinin doğrudan müdahaleler ve matematik öğretmenlerine yönelik hizmet içi eğitim yoluyla güçlendirilmesinin önemi vurgulanmıştır.

Cao ve Yan (2024) tarafından yapılan araştırmada, Ulusal Çocuk Sağlığı ve Gelişimi Enstitüsü Erken Çocuk Bakımı ve Gençlik Gelişimi Çalışması'ndan geniş bir örneklem (n = 1.178) kullanılarak, çocukların ilkökuldaki akademik performansları ile dışsallaştırma/içselleştirme davranışları arasındaki ilişkilerde özellik ve durum boyutlarını ortaya çıkarmak için Rastgele Kesişim Çapraz Gecikmeli Panel Modeli kullanılmış olup erken dönem yürütme işlevinin yordayıcı rolü incelenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, çocukların davranış problemlerinde ortaya çıkan durum düzeyindeki dalgalanmaların sonraki akademik performansı yordadığını göstermiştir. Bununla birlikte, ilkökulun başında ve erken ergenlik döneminde, çocukların problem davranışları ile akademik performansları arasında pozitif karşılıklı yordayıcı ilişkiler bulunmuştur. Aynı zamanda erken dönemde yürütme işlevi daha gelişmiş olan çocukların ilkökul boyunca daha iyi akademik performansa ve daha az davranış sorununa sahip olduğu görülmüş, bu da erken dönem yürütme işlevinin öncül rolünü desteklemiştir. Bu nedenle, gelecekteki müdahaleler, ilkökul öğrencilerinin uyumunu gelişimsel açıdan geliştirmeye odaklanmalıdır.

Atıcı ve Cabaroğlu'nun 2013 yılında yaptığı "Davranış Yönetiminde Öğretmen Yetkinlik Algısı Ölçeği" isimli çalışmalarında, ilkökul düzeyindeki öğrencilerin sınıf içindeki istenmeyen davranışları ile başa çıkmada öğretmenlik yetkinlik beklentisi ölçmeyi amaçlayan bir ölçek geliştirilmiştir. Çalışma, on iki ilköğretim okulundaki 210 öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile öğrenci başarısı arasında olumlu bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, yüksek yetkinlik duygusuna sahip olan öğretmenlerin sadece öğrenci başarısına katkıda bulunmakla kalmayıp aynı zamanda öğrencileri farklı psikolojik yardım birimlerine yönlendirmede de destek sağlayabileceği gözlemlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında en sık rastlanan problem davranışlar ise ülkemizde yalan söyleme, yeme alışkanlığı sorunları, ayrılık kaygısı, kıskançlık, konuşma bozuklukları ve tırnak yeme olarak belirlenmiş olup bu sorun davranışların kökenlerinin "sevgi ve ilgi eksikliği", "sosyal ortamlarda duyulan kaygı", "düşük özgüven", yeni ve alışılmadık durumlarla başa çıkamama olduğu; öğretmenlerin bu davranışlarla başa çıkabilmek için okul psikolojik danışmanlarına ihtiyaç duyduğu ve gelişmeye açık oldukları anlaşılmaktadır (İkiz, Otlı, Vural, 2016).

Çelebi ve Arslantaş'ın 2021 yılında yaptığı ilkökul düzeyindeki öğrencilerin sınıf içindeki davranışlarını belirlemek amacıyla geliştirilen "Sınıf Öğretmeni Görüşlerine Göre Sınıf İçi Öğrenci Davranışlarını Belirleme Ölçeği Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması" adlı bu çalışmada, öğretmen değerlendirmelerine dayalı olarak kullanılan 5'li likert biçimindeki ölçek üzerinde geçerlilik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Sınıf içinde öğrencilerin olumlu davranışlarının güçlendirilmesi ve olumsuz davranışlarının tanımlanarak istenen şekilde değiştirilerek öğrenme-öğretme sürecinin daha verimli bir şekilde sağlanması hedeflenmiştir. Araştırmacılar, etkili bir şekilde planlama yapma, sınıf yönetim süreçleri için uygun bir model seçme ve sınıf içi iletişimi güçlendirme hedefleri doğrultusunda elde ettikleri verilere dayanarak destek sağlamışlardır.

Sınıf içinde öğretmenlerin hangi problem davranışlar ile karşılaştığı, nedenlerinin ne olduğunu ve bunlara yönelik kullandıkları yöntemlerin neler olduğunun incelendiği çalışmalarında Gözün Kahraman ve Derdiyok (2024), öğretmenlerin kendilerini bu problem davranışlar ile baş etmede ne kadar yeterli hissettiklerini fenomenolojik açıdan nitel yöntem ile incelemiştir. Sonuçlar, öğretmenlerin o anda tepkisel davrandığını, kendini kısmen yeterli gördüğünü ortaya koymuştur ve dolayısıyla önlemeye yönelik daha az stratejiler ürettikleri anlaşılmıştır. Dolayısıyla öğretmenin bilgi ev deneyim eksiği olması ile birlikte günümüzde çeşitlenen problem davranışlar karşısında tükenebilmektedir. Bu çalışmada çağımızda teknoloji bağımlılığı ve akran zorbalığının da sıkça karşılaşılan problem davranış olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuçlar, öğrencilerin problem davranışlarının yıllar içerisinde çeşitlendiğini ortaya koymaktadır. Öyle ki, saldırganlık ve akran zorbalığının yanı sıra, derse ilgisizlik, teknoloji bağımlılığı, öfke problemleri, yalan söyleme ve hırsızlığın, öğretmenler tarafından sıklıkla sınıf içi gözlenen problem davranışlar olarak iletildiği gözlenmektedir. Nedenleri incelendiğinde ailesel ilgi ve sevgi yoksunluğunun ve tutarsızlığının yanı sıra boşanma, medya araçları, akranlarla ortak hareket etme arzusu, öğretmenin ruh hali davranış ve öğretim stili olduğu anlaşılmaktadır. Baş etme açısından öğretmen yetkinliğinin gerekli olduğu, öğretmenin ve ailenin duygusal desteğinin önemli olduğu ve öğretmenin sınıf yönetimi becerisi yüksek olduğunda öğrenci başarısına katkı sağladığı anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin yüksek öz-yeterliğinin ve olumlu okul iklimi algısı yaratmasının öğrencilerin de öz-yeterliğini etkilediği anlaşılmıştır.

Yüksek yetkinlik duygusuna sahip olan öğretmenlerin sadece öğrenci başarısına katkıda bulunmakla kalmayıp aynı zamanda öğrencileri farklı psikolojik yardım birimlerine yönlendirmede de destek sağlayabileceği anlaşılmaktadır. Bu noktada, okul psikolojik danışmanlarının uyum ve davranış sorunları yaşayan çocuklara etkin şekilde psikolojik danışma çalışmalarının yanı sıra hem aileye hem de öğretmenlere konsültasyon çalışmaları yapmasının beklendiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle gerek okullarda psikolojik danışmanların ve öğretmenlerin gerekse ailelerin uyum ve davranış problemleri konusunda farkındalığının olmasının yanında çocuklara yönelik psikososyal yardım ve psikolojik desteğin verilmesi oldukça önem arz eder. Bu bağlamda ilkökuldaki öğrencilerin uyum ve davranış problemlerinin öğretmen görüşlerine göre belirlenmesi öğrencilerin sınıf içinde olumlu davranışlarının güçlendirilmesi, olumsuz davranışlarının tespiti ve istenilen şekilde değiştirilmesi; sınıf

İkiz, F.E., Şentürk, C. ve Çağdaş, E. (2024). İlkokul döneminde öğretmen yetkinliği ve öğrenci uyum problemlerine çok yönlü bakış. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(1), 392-406.*
DOI. 10.51460/baebd.1414070

atmosferini olumlu yönde etkileyerek öğrenme öğretme sürecini daha etkili bir şekilde düzenlemeye ve sürdürmeye olanak tanıyacaktır.

Dolayısıyla, uyum ve davranış problemlerinin erken tespiti, çocuğun yaşam kalitesini artırmak, öğrenme süreçlerini iyileştirmek ve olası uzun vadeli zorlukları önlemek için temel bir adımdır. Aynı zamanda, bu problemlerin altında yatan nedenlerin belirlenmesi, uygun destek ve müdahale stratejilerinin geliştirilmesine olanak tanır. Bu problemleri belirlemede öğretmenin rolü oldukça büyüktür ve öğretmenlerin mesleki yetkinlik algılarının yüksek olması sürecin işleyişi açısından önemlidir. Öğretmenlerin, öğrencilerin okula uyum konusuna odaklanmalarına yardımcı olabilir, bu da çocuğun daha sağlıklı bir gelişim ve büyüme sürecine katkıda bulunarak toplumda yaşam kalitesinin artmasına olanak tanıyabilir. Yapılan alan yazın sonuçlarına dayanarak öğretmenlerin gözünden öğrencilerin uyum problemlerinin incelenmesine ve öğretmenlerin öğrenci uyum sorunlarını önleme, tanıma, yönetme; aileyi ve çocuğu okul psikolojik danışmanına yönlendirme becerileri açısından güçlendirilmeye ihtiyaç olduğu anlaşılmıştır.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 392-406.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 392-406.
Derleme Makale / Review Paper

Kaynakça

- Ada, S. ve Baysal, Z. N. (2020). *Sınıf yönetimi* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Affuso, G., Zannone, A., Esposito, C., Pannone, M., Miranda, M. C., De Angelis, G., ... & Bacchini, D. (2023). The effects of teacher support, parental monitoring, motivation and self-efficacy on academic performance over time. *European Journal of Psychology of Education, 38*(1), 1-23.
- American Psychiatric Association, (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th Ed.). American Psychiatric Association.
- Arslantaş, S. ve Çelebi, C. (2021). Sınıf öğretmeni görüşlerine göre sınıf içi öğrenci davranışlarını belirleme ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches, 17*(36),
- Atıcı, D. M., ve Çabaroğlu, Y. N. (2013). Davranış yönetiminde öğretmen yetkinlik algısı ölçeği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22*(2), 223-238.
- Bağçeli Karaman, P., Şen, T., Alataş, S. VE Tütüncü, B. (2018). Okul öncesi dönemde okula uyum sürecine ilişkin öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*(2), 681-701.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioural change, *Psychological Review, 84*(2), 191-215.
- Birch, S. H., & Ladd, G. W. (1997). The teacher-child relationship and children's early school adjustment. *Journal of School Psychology, 35*(1), 61-79.
- Cao, Xiaojing & Yan, Ni. (2024). Relations between academic and behavioral adaptations: the antecedent effects of executive function
- Çakar, F. S. (2021). *Yaşam dönemleri ve uyum sorunları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Edwards, Clifford, H. (1993). Classroom discipline and management, *Macmillan Publishing Company, Newyork*.
- Ekinci Vural, D., İkiz, F. E. ve Mete Otlı, B. (2016). Erken çocukluk döneminde görülen problem davranışlar: öğretmenlerin değerlendirmesi -problem behaviours seen in early childhood: the teachers' consideration. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(17), 216-229.
- Emmer, E. T., & Hickman, J. (1991). Teacher efficacy in classroom management and discipline. *Educational and Psychological Management, 51*, 753-765.
- Fabian, H. (2000). Small steps to starting school. *International Journal of Early Years Education, 8*(2), 141-153.
- Finch, J. E., Akhavein, K., Patwardhan, I., & Clark, C. A. (2023). Teachers' self-efficacy and perceptions of school climate are uniquely associated with students' externalizing and internalizing behavior problems. *Journal of Applied Developmental Psychology, 85*, 101512.
- Flores-Buils, R., & Andrés-Roqueta, C. (2023). Coping with the stress through individual and contextual resilient factors in primary school settings. *Behavioral Sciences, 13*(11), 880.
- Goldberg, C. A. (2006). *Transitioning to preschool: the role of withdrawn behavioral subtypes and the teacher-child relationship in early school adjustment* (Unpublished master thesis). Northern Illinois University: Department of Psychology.
- Goldstein, S. E., Davis-Kean, P. E., ve Eccles, J. S. (2005). Parents, peers, and problem behavior: a longitudinal investigation of the impact of relationship perceptions and characteristics on the development of adolescent problem behavior. *Developmental Psychology, 41*(2), 401-413.
- Gözün Kahraman, Ö. & Derdiyok, Z. S. (2024). Gelişim dönemlerine göre çocuklarda davranış problemlerinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Early Childhood Education Researches, 2*(3), 1-26.
- Hanne Kristin Aas (2022) Teachers talk on student needs: exploring how teacher beliefs challenge inclusive education in a Norwegian context, *International Journal of Inclusive Education, 26*(5), 495-509, DOI: 10.1080/13603116.2019.1698065
- Hettinger, K., Lazarides, R., & Schiefele, U. (2023). Motivational climate in mathematics classrooms: Teacher self-efficacy for student engagement, student-and teacher-reported emotional support and student interest. *ZDM—Mathematics Education, 55*(2), 413-426.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2024), 15 (1), 392-406.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2024), 15 (1), 392-406.
Derleme Makale / Review Paper

- Kılıç, C., Şensoy, G. ve İkiz, E. (2022). Okul psikolojik danışmanlarının davranım sorunları gösteren lise öğrencileriyle çalışma deneyimleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(234), 1233-1256.
- Kocabıyık, B. E. ve Aktan, O. (2023). Çocuk ve ergen özel yetenekli öğrencilerde mükemmeliyetçiliğin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 607-627.
- Ladd, G. W., Birch, S. H., & Buhs, E. S. (1999). Children's social and scholastic lives in kindergarten: related spheres of influence?. *Child Development*, 70, 1373-1400.
- Littell, J. H., Corcoran, J. ve Pillai, V. (2008). *Systematic reviews and meta-analysis*. UK: Oxford University Press.
- Millar, J. (2004). 'Systematic Reviews for Policy Analysis', S. Becker ve A. Byrman (ed.), Understanding Research for Social Policy and Practice: Themes, Methods and Approaches içinde, Bristol: Policy Press
- Neumann, A., Barker, E. D., Koot, H. M., ve Maughan, B. (2010). The role of contextual risk, impulsivity, and parental knowledge in the development of adolescent antisocial behavior. *Journal of Abnormal Psychology*, 119(3), 534-545. <https://doi.org/10.1037/a0019860>
- Özdemir, S. (2022). *Ergenlik dönemi riskli davranışları önleme ve müdahale*. Çakar, F. S. Yaşam dönemleri ve uyum sorunları içinde (s. 264-283). Ankara: Pegem Akademi.
- Powell, N. P., Boxmeyer, C. L., Baden, R., Stromeyer, S., Minney, J. A., Mushtaq, A., ve Lochman, J. E. (2011). Assessing and treating aggression and conduct problems in schools: Implications from the Coping Power program. *Psychology in the Schools*, 48(3), 233-242. <https://doi.org/10.1002/pits.20549>
- Torgerson, C. (2003). *Systematic Reviews*. London: Continuum International Publishing Group
- Woolfolk, A. E. & Hoy. W. K. (1990) Prospective teachers' sense of efficacy and beliefs, about control. *Journal of Educational Psychology*. 82(1), 81-91.
- Yavuzer, H. (2001). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.